

К Р А Є З Н А В С Т В О

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Заснований у квітні 1927 року Українським комітетом краєзнавства
Репресований у 1930 році
Відроджений 1993 року з ініціативи Національної спілки краєзнавців України

1/2(98/99)'2017

З М І С Т

Головний редактор
Олександр Реєнт

Редакційна колегія:
Олег Бажан
(перший заступник
головного редактора)

Олександр Удод
(заступник
головного редактора)

Лев Баженов
Віль Бакіров

Геннадій Бондаренко
Володимир Великочий
Сергій Гальчак

Микола Головка
Олександр Гончаров
Олександр Гуржій

Віктор Даниленко
Володимир Дмитрук

Олександр Добржанський
Олександр Завальнюк

Михайло Косило
Віктор Коцур

Олександр Лисенко
Руслана Маньковська

Володимир Милько
Олексій Нестуля

Олександр Рубльов
Григорій Савченко

Валерій Смолій

Засновники:

Національна спілка
краєзнавців України
Інститут історії України
НАН України

Виходить
щоквартально
ISSN 2222-5250

VI з'їзд Національної спілки краєзнавців України

Інформаційне повідомлення про VI з'їзд Національної спілки краєзнавців України 5

Звіт Правління Національної спілки краєзнавців України (доповідь
голови НСКУ, члена-кореспондента НАН України Олександра
Реєнта) 10

Звернення учасників VI з'їзду Національної спілки краєзнавців України
до української громадськості 19

Літопис українського краєзнавства

Олександр Реєнт (м. Київ). Науково-методологічні засади сучасного
краєзнавства 21

Надія Щербина (м. Одеса). Історико-краєзнавчі дослідження на
Одещині у другій половині ХХ століття: тенденції та напрямки 25

До 100-річчя подій Української революції 1917–1921 років

Тетяна Радугіна (м. Київ). Українська Центральна Рада в документальній
та іконографічній збірках Національного музею історії України 39

Ольга Скороход (м. Київ). Динаміка ставлення мешканців Києва до
представників династії Романових у Києві в березні 1917 року 50

Антон Костенко, Анастасія Шевченко (м. Херсон). «Одного роду,
але не одного з тобою класу»: сприйняття жовтневого перевороту
родом Гошкевичів 62

Людмила Пекарська (м. Лондон). Виставка «Українська революція
1917-1921: уроки минулого» у Лондоні 73

Історія міст і сіл України:**історико-теоретичні проблеми вивчення**

Стефан Машкевич (м. Київ). Історія приміських трамвайних ліній Києва. III. Деміївський трамвай 81

Ігор Козак, Ганна Козак, Павліна Ольшовська (м. Люблін). Дослідження неіснуючого українського села Старе Брусно у Польщі із застосуванням даних лазерного сканування 95

Краєзнавство в особах

Олександр Забарний (м. Ніжин). До нових горизонтів пізнання (Григорій Васильович Самойленко) 105

Олександр Реєнт (м. Київ). «Історію пишу...» (до 60-річчя з дня народження історіографа Олександра Удода) 114

Людмила Ведмідь (м. Київ). Наукові обшири Олександра Рубльова (до 60-річчя вченого) 119

Олександр Романцов (Київ). Осягаючи простір та час (до 50-річчя Ярослави Верменич) 121

Джерела та біографічні студії

Наталя Мех (м. Київ). Життя святих, укладені на Святій Горі Афон та українська агіографічна традиція 123

Оксана Силка (м. Київ), Лариса Синявська (м. Черкаси). Михайло Злобинець: бандурист та просвітник 127

Тамара Вронська, Світлана Лясковська (м. Київ). Радянський «віце-консул» у Львові Михайло Тимошенко: професійні ліфти у біографії розвідника 143

Історія України у світлі регіональних досліджень

Сергій Добржанський (м. Чернівці). Губернські міста Правобережжя: порівняльний аналіз розвитку в другій половині XIX – на початку XX ст. 169

Віталій Левицький, Микола Москалюк (м. Тернопіль). Джерела формування та становище робітників легкої промисловості Наддніпрянської України в другій половині XIX – на початку XX століття 175

Олександр Осипенко (м. Одеса). Фіскальна політика румунських окупантів щодо сільського населення в південно-західних землях України (1941-1944 рр.) 184

Павло Сацький (м. Київ). Концепція розвитку бабовництва в південних районах УРСР і Криму на початку 1950-х рр. як передумова формування єдиного регіонального господарського комплексу 192

До 80-річчя «Великого терору»

Валерій Левченко (м. Одеса). Генерації вчених-істориків та «Великий терор»: від інтелектуальної покори до репресій (на прикладі одеської корпорації гуманітаріїв) 201

Володимир Маслак, Сергій Сезін, Дмитро Сезін (м. Кременчук). Поляки Полтавщини у період масових репресій 30-х років XX століття 208

Вадим Золотарьов (м. Харків), Олег Бажан (м. Київ). «Обліковець» масових убивств у добу «Великого терору» (Соломон Абрамович Альзіцер) 215

Рекомендовано до друку
Вченою радою Інституту
історії України НАН
України (протокол № 6
від 15.06.2017 р.)

Журнал зареєстровано
Міністерством юстиції
України (Свідоцтво про
державну реєстрацію
друкованого засобу масової
інформації – серія КВ № 1722
від 06.12.1995 р.)

Наказом МОН України
№ 1604

від 22.12.2016 р.

журнал внесено до переліку
наукових фахових видань, у
яких можуть публікуватися
результати дисертаційних
робіт на здобуття наукових
ступенів доктора
і кандидата наук
за спеціальностями
«Історичні науки»

Журнал включено до
бібліографічної бази даних
наукових публікацій РІНЦ

Усі права застережені.

Передрук дозволено тільки
за згодою редколегії.

Адреса редакції:

01001, м. Київ-1,
вул. М.Грушевського, 4,
кім. 212
тел.: 278-02-38, 279-13-88

E-mail:

bazhanclio@ukr.net

Електронна версія:

www.history.org.ua

www.nbu.gov.ua

www.nsku.org.ua

© Національна спілка
краєзнавців України, 2017

© Інститут історії України
НАН України, 2017

Національна спілка краєзнавців України: панорама сучасного життя

- Олександр Гончаров (м. Київ).* «Другі киевознавчі читання» в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка . . . 233
- Галина Кязимова, Олена Шипотілова (м. Одеса).* Краєзнавство у подунайському співробітництві: VI Міжнародна наукова конференція «Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри» (м. Одеса, 28-29 квітня 2017 р.) 238
- Володимир Дмитрук (м. Київ).* Науково-краєзнавча експедиція НСКУ «Козацька доба Переяславщини» 243

Наукова інформація

- Світлана Кириї (м. Київ).* Сластьонівські школи – зразок українського архітектурного модерну 247
- Олексій Бакалець (м. Бар).* IV міжнародна науково-практична конференція «Барська земля Поділля: європейська спадщина та перспективи сталого розвитку» 252

Огляди

- Олексій Попович (м. Львів).* Висвітлення українського визвольного руху в період Другої світової війни в документальних та художніх фільмах незалежної України (2005–2014) 257
- Георгій Кожолянко (м. Чернівці).* Відвідання Чернівців «королем гри на фортепіано» 272
- Григорій Голиш (м. Черкаси).* Черкащина в добу Української революції 1917–1921 рр. 274
- Мартін-Олександр Кислий (м. Київ).* Тисяча сторінок про Крим 277

In memoriam

- Михайло Делеган (м. Ужгород).* Василь Васильович Пагиря: краєзнавець і журналіст 281
- Микола Михайлуца (м. Одеса).* Петро Микитович Тригуб – краєзнавець з Миколаївської «Могилянки» 284
- Поет і громадянин Борис Ілліч Олійник 289
- Від нас пішов Петро Іванович Арсенич 291
- Про авторів 293
- Вимоги щодо оформлення статей 296

На першій сторінці
обкладинки:
фотознімки доби
Української Центральної
Ради, які зберігаються у
фондах Національного
музею історії України.